

LEERSUM — Op 8 september is het 75 jaar geleden dat Everard du Marchie van Voorthuysen in huize Bornia te Driebergen uit welgestelde ouders geboren werd. Ter gelegenheid van zijn 75-ste verjaardag hadden wij een vraaggesprek met ds. Du Marchie van Voorthuysen. Hoewel een tijdlang bezoeker van bioscoop en liefhebber van zondige vermaken boven de kerkgang van zondag, werd Van Voorthuysen predikant. In Rik Valkenburgs boek „SGP-ers over brandpunten” staat hoe dat ging. In het bestek van dit artikel kunnen we het vanwege ruimtegebrek niet allemaal verhalen.

Voldoende is te weten dat ds. Du Marchie van Voorthuysen in 1937 predikant werd van de Christelijke Gereformeerde kerk te Urk, in 1942 van die te Driebergen, in 1945 van die te Sliedrecht. In 1952 ging hij naar Leersum. Daar trad hij toen — op zijn verjaardag van datzelfde jaar — met de gehele gemeente uit. Zij sloten zich aan bij het verband van de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Later diende ds. Van Voorthuysen nog bijna 8 jaar de gemeente te Urk. Sedert 1974 is hij weer terug in Leersum.

Ons interview met ds. Van Voorthuysen laat zich betitelen als „de ware kerk”. Daarover werd veel meer gesproken dan dat wij opnemen. De meest kernachtige passages lichten wij uit het gesprek.

Wel is de Heilige Geest grotelijks geweken, vindt de Leersumse predikant, maar nog niet ganselijk. De ouden — neem Rutherford en vele anderen — hadden zoveel licht: wat een bediening, wat een genade. Onkerkelijkheid is evenwel onjuist, hoewel te begrijpen. Dat betekent verwerping van de sacramenten. Maar ook in de Ned. Herv. Kerk, de Geref. Gemeenten, synodaal en uitgetreden, Chr. Gereformeerden en andere kerken zijn nog van Gods ware volk te vinden, meent ds. Du Marchie. Jazeker. Vast.

Hebben die kerken ook nog wel de kenmerken van de ware

Reformatorisch dagblad

Uitgave van het Reformatorisch Dagblad B.V., Stationsstraat 52, Apeldoorn, Postbus 670. Telefoon 055-215202 6 lijnen. Telex 49445 RDAPD.

Bank Nederlandse Middenstands Bank, Apeldoorn rekeningnummer 65 31 13 005. Idem Algemene Bank Nederland, Apeldoorn. Rekeningnummer 53 13 17 803. Postgironummer 2032901.

Abonnementsprijs f 38.80 per kwartaal of f 151.40 per jaar. Losse nummers 60 cent.

Machtigingsformulieren voor automatische giro-overschrijving worden desgewenst gratis verstrekt.

ADVERTENTIES

Gewone advertenties 56 cent per mm met een minimum van 15 mm per advertentie (Contract-advertenties aanmerkelijk lager). Voor familie-berichten en Schakeltjes geldt een tarief van 47 ct per mm. Voor Schakeltjes wordt f 2,- administratiekosten extra berekend. Voor brieven onder nr. of adres te bevragen aan het bureau van ons blad wordt f 2,- berekend.

Advertenties dienen voor 16.00 uur ontvangen te zijn een dag voor de gewenste plaatsingsdag uitgezonderd familieberichten. Advertenties voor de zaterdagkrant dienen echter vrijdag voor 12.00 uur binnen te zijn in dringende gevallen worden advertenties per telefoon aangenomen. Mochten evenwel in deze advertenties fouten voorkomen, dan stellen we ons voor de gevolgen die daaruit voortvloeien niet aansprakelijk. Reclames hierover kunnen niet worden aanvaard. Alle prijzen zijn exclusief 4 procent BTW.

kerk, zoals in art. 29 van de Ned. Gel. Belydenis omschreven?

Jazeker, ik durf niet te zeggen dat ze er niet zijn. Maar het is zo zwak. Denk eens aan de tucht. Goed, de sporen zijn er.

Prediking

Loopt u niet het gevaar dat een kenmerkend facet van de ware kerk, de rechte prediking, in het gedrang komt? Uw predikanten zijn oud en de theologische ontwikkeling is toch een zwak punt? U gaat nu uiteindelijk naar een eigen opleiding toegroeien?

Wat betreft het aantal: beter om verlegen dan mee verlegen. Ik hoop dat God de Heere arbeiders uit mag stoten in Zijn oogst. Daarnaast, er zijn immers besluiten genomen dat ds. C. Smits en ik voor enige theologische vorming zullen zorgdragen? Maar alle theologische kennis buiten Christus is enkel dwaasheid. De vreze des Heeren, die is het beginsel der wijsheid.

Die opleiding, is dat het verlaten van een oud principe?

Dat dacht ik niet. Het is het door-dringen van het besef van de noodzakelijkheid, of beter, van de wenselijkheid van theologische vorming. Het beginsel kan het natuurlijk nooit zijn, geen studie. Onze vaders waren grotendeels gestudeerde mensen.

Sacramenten

Een ander facet. Er zijn Oud Geref. Gemeenten waar het Heilig Avondmaal niet meer of zeer weinig bediend wordt. Is dat wel juist?

Als het een verachting was van dat allerderbaarst sacrament, zou het een schrikkelijk stuk zijn. Het komt echter voort uit een indruk van de hoogheid van het Heilig Avondmaal. De gronden die in het formulier worden aangewezen worden slechts bij zeer weinigen gevonden. Het is uit een zekere schroom. Want dáár is wat voor nodig, om recht Avondmaalganger te mogen zijn.

Maar als het niet meer gebeurt, is dat nalaten juist? Nooit. Het kan nooit juist zijn. Zie

hoe de Catechismus daarover spreekt, naar de Heilige Schrift.

Getuigt het niet bedienen van dat sacrament niet van een ingezonken kerkelijk leven? Hoe komt dat?

God heeft ons verlaten. Wilt u het andersom zeggen, dan mag dat ook. Want het is één geheel. Het staat er in alle kerken donker voor.

Komt daarbij in onze kringen niet een geweldige scheiding van leer en leven? De gedachte van de vakorganisaties, de sociale wetgeving wordt steeds meer aanvaard. Hoe staat u daar tegenover?

Noem er maar bij de televisie. Dat is ook een ontzaglijk kwaad. Maar een kind van God heeft geen vakorganisatie nodig. Voor de kerk geldt: zijn brood wordt hem gegeven, zijn wateren zijn gewis. Er is nooit een arm kind van God geweest die niet gedeeld heeft in 's Vaders welbehagen, voor tijd en eeuwigheid. De arme Lazarus had niets tekort, hij had geen bijstand, geen sociale uitkeringen, maar hij kwam niets tekort. En hij zat vol zweren. Hij begeerde verzadigd te worden van de kruimkens. Niet van de brokjes, niet van de borden, van de kruimkens die er in Gods Vaderlijke voorzienigheid vielen van de tafel. Dus voor Gods kinderen is geen vakvereniging nodig. Zij hebben de vakvereniging van Jacobus 5 vers 9: Zucht niet tegen elkaar, broeders, (...) Ziet de Rechter staat voor de deur. Zij geven het over aan de Heere en hebben geen gebrek en ook nooit iets te weinig uit 's Heeren hand ontvangen.

Maar degenen die die Vaderlijke zorg niet kennen, die kun je toch niet binden, zeggen ze dan tegenwoordig?

Dat is heel eenvoudig. Niemand mag onbekeerd zijn of blijven. Niemand mag buiten Christus zijn. Al loopt hij dan door eigen schuld onverzoend over de aarde, dan heeft hij zich-nog te onderwerpen aan de normen van Gods getuigenis. Het is beter op Gods voorzienigheid te vertrouwen dan op de goden dezer eeuw.

Kerkelijke tucht

Een derde facet van de ware kerk als kenmerk is de rechte uitoefening van de kerkelijke tucht. Is er een reële maatstaf voor de Oud Geref. Gemeenten? Zijn er niet enkele personen met een zeer dominerende positie?

Waar zijn géén dominerende figuren? Er zijn klinkers en medeklinkers! Bovendien houden wij de Dordtse kerkorde aan. De praktisering hangt echter sterk af van de plaatselijke gemeente. Dat is toch bij de Geref. Gemeenten en bij de Chr. Geref. ook zo?

Dus er komen geen gevallen voor waarin men de kerkorde met voeten treedt?

Niet bewust. Dat er wellicht soms dingen worden toegelaten die anders hadden moeten zijn, ja, maar in welke kerk gebeurt dat niet?

'E KERK OOK ELDERS'

ver spreekt.
diene van
van een in-
leven? Hoe

Wilt u het
ag dat ook
t staat er in

ze kringen
scheiding
de gedachte
ties, de so-
ordt steeds
oe staat u

visie. Dat is
Maar een
organisatie
zijn brood-
wateren zijn

nd van God
eft in 's Va-
en eeuwige
niets tekort.
sociale uit-
iets tekort.
geerde ver-
kruimkens.
van de bor-
er in Gods
elen van de
ren is geen
hebben de

5 vers 9:
eders, (...)
e deur. Zij
en hebben
s te weinig
l.
Vaderlijk-
die kun je
gen ze dan

mand mag
Niemand
l loopt hij
zoend over
nog te on-
n Gods ge-
is voorzie-
de goden

e tucht

de ware
de rechte
terklijke
maatstaf
Gemeen-
de perso-
nerende

e figuren?
kers! Bo-
se kerkor-
igt echter
gemeente-
eenten en

gevallen
kerkorde

icht soms
ie anders
r in welke

Nu, dat is allemaal heel mooi. U herkent sporen van de ware kerk in andere kerkgemeenschappen. En de Gereformeerde Gemeenten uitgetreden en synodaal erkennen óók de Dordtse kerkorde en de Drie formulieren van Enigheid. Ik zou zeggen, nu kunnen we samen doen, nu zijn we er.

Er zijn theoretische beschouwingen en praktische feiten, voelt u?

Ik voel het nog niet helemaal, eerlijk gezegd.

Persoonlijk geloof ik dat de Oud Geref. Gemeenten in Ned. een soort trait d'union vormen tussen de Geref. Gemeenten synodaal en uitgetreden. Ik heb vrienden bij beide. Maar ik zie de mogelijkheid thans niet hoe ze weer samen zouden komen. Maar God is de Almachtige.

Is dat Schriftuurlijk?

Was het Schriftuurlijk dat Paulus met Silas ging en van Barnabas afscheid nam? En dat Barnabas Johannes Marcus meenam en afreisde naar Pamfilië? Zegt de kanttkening niet dat de Heere toen vier knechten kreeg om het evangelie te verbreiden? Wij leven niet in controverse met synodalen of uitgetreden. Wat leer en leven betreft liggen we soms iets meer die laatste kant uit.

Maar was het zonde of niet, van Paulus en Barnabas?

Er ontstond grote verbittering. Dat is nooit zond. Maar de Heere heeft die heilige mannen — volgens de kanttkening — verdragen en het allen ten beste gekeerd. Ik rechtvaardig niets, ik constateer slechts.

Accentsverschillen

Ontstaat er door die steeds grotere versplintering, door de repeterende breuk van de Afscheiding, geen subjectivisme, denkverschil? Dat is er zelfs wel onder de Oud Gereformeerden.

En zijn accentsverschillen en die zullen er altijd blijven.

U ziet die accentsverschillen als toelaatbaar?

Ja, zeer zeker. Zit dikwijls in iemands afkomst, leiding, geestelijke bakering, bevinding. Denk aan de supra- en infrapastors. Dat was ook een groot onderscheid. Maar het heeft nooit scheiding gemaakt bij de contra-remonstranten. Met de remonstranten, daar lag een wezenlijke scheiding.

We hebben het nog steeds over de ware kerk die in andere gemeenschappen nog te vinden is. Waarom ging u uit de Chr. Geref. kerk?

Dat ligt persoonlijk. Ik was er niet thuis. De Nieuwe vertaling kwam. De verbondsbeschouwing ligt me niet. Toen ik in Sliedrecht stond zei ik tegen mijn catechisanten: word hier lid. Maar als je ooit gaat verhuizen, kom dan eerst bij mij, dan zal ik zien wat ik je

aan kan raden. Dan kan het wel zijn dat ik je adviseer naar de Hervormde Kerk te gaan op een bepaalde plaats. Tegen mijn Chr. Geref. vrienden zei ik: gij blijft mijn vrienden. Ik geef ds. Van der Ent en ds. Van Leeuwen en anderen van die signatuur hartelijk de hand. En zij mij. Maar ik heb in mijn consciëntie nooit beschuldiging gehad over mijn vertrek.

Rechtvaardigmaking

In hoeverre stelt u uw eigen accent,— het benadrukken van de noodzaak der rechtvaardigmaking — absoluut?

Als ik Van der Groe en vele anderen lees, dan zeg ik, kijk, dat is het. Wat leert nu ds. Van Voorthuysen? Niets bijzonders. Hij is een oud man, die nog probeert zijn loopbaan te voleindigen en te prediken naar Schrift en belijdenis. Zoals Van der Groe het beschrijft, kort en zakelijk, namelijk in „Het oprecht en zielzaligend geloof“, ook het allerkleinste of zwakste (zoals bij de bloedvloeiende vrouw) dat hoop ik te prediken. Er zijn ook subjectivistische beschouwingen die mijn instemming niet hebben. Er wordt soms zo weinig onderscheid gekend en gepredikt tussen de gemene werkingen en de zaligmakende werkingen des Geestes. Lees Bunyan of Meade en vele andere oudvaders wat een tijdgelovige hebben kan. Uw haren rijzen te berge. En de mijne ook. Lees Schortinghuis, Brakel. Dat element acht ik noodzakelijk in de prediking. Bedriegt u niet. U moet persoonlijk kennen de gerechtigheid van Christus, de enige Troost in leven en sterven. Dan, weid ik maar niet teveel uit over wat het wel kan zijn, maar misschien ook niet is. Neen, die enige Troost, hoe zijt ge daar aan gekomen. Of wilt ge, met Psalm 116, O Heere, Gij hebt in het doodlijkst tijdgewricht, mijn ziel gered, mijn tranen willen drogen. Iets anders bedoel ik niet, dan dat ik de mensen een wegwijzer mag zijn, opdat ze in Christus gevonden worden en buiten Hem alles schade en drek leren achten.

Afsnijdend

Een mede-amtsbroeder geeft misschien eerder hoop?

Dat zou kunnen. Maar mijn leiding is zo geweest, dat ik van moedgevingen niet veel nut heb gehad maar van afsnijdende waarschuwingen wel. Dat behoef evenwel geen controverse te betekenen met een andere amtsbroeder. Het Woord Gods is scherp snijdender dan enig tweesnijdend scherp zwaard.

Geeft Pauwe — iemand die zich ook zeer verwant voelde aan Van der Groe — de mens niet te vroeg rust?

Dat was zijn bedoeling niet. Weet u wat ds. Fraanje zei? Een krachtige uitdrukking. Hij kon het soms zo klaar zeggen. Ds. Fraanje zei: Pauwe stelt de wedergeboorte te laat en de rechtvaardigmaking te vroeg.

Pauwe sprak over zondar 23

DS. E. DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN

als over een toevluchtnemend en rechtvaardigend geloof. U denkt daar anders over?

Iets anders, ja. Er kan een tijd komen in het leven, dan kan er gebeurd zijn wat er gebeurd is — en er kan heel veel gebeurd zijn — dan worden we in de consciëntie gedagvaard. Geen rare en onschriftuurlijke gezichten of dromen, nuchter. Dan gaat de mens rechtvaardigen wat God doet, wat eeuwig zij haar lot. Dan worden Gods heilig recht en vlekkeloze deugden omhelsd en geliefd. En zou men dat niet weten? Uur en plaats? Maar dan wordt verloren gaan door God niet toegestaan, maar Christus en Zijn gerechtigheid aan de ziel geschonken en toegerekend. Ik cijfer gelukkig vooraf gaande werkzaamheden nooit weg. Want wordt er ooit een kind geboren zonder zwangerschap? Maar is zwangerschap een kind? Nee toch?

Wordt zo'n begenadigd mens een kleine of een grote christen?

Och, zo'n mens wordt in de oefening een bekommerde ziel. In de stand van zijn leven gaat hij zeggen: Heere, hoe kom ik ooit tot U bekeerd. Wilt U nog eens met me beginnen? Wilt U me niet ganselijk loslaten en overgeven? Mag ik toch nog een kind van U worden? Een bekommerd mens, maar toch een kind, met een zekere vastigheid van binnen, in Christus. Dan worden ze somtijds blij als ze oud worden; het einde van de zonde is aanstaande.

Zo gaat u straks als een bekommerd mens uw 75-ste verjaardag in?

Ik hoop dat wel, ja. Dan heb ik er geen last van als mijn medebroeders Hervormd zijn of synodaal of uitgetreden, als ik zo nog eens ontmoeten mag.

Als u ze in de armoede ontmoeten mag gaat het best?

Best. In de armoede. Maar op goede gronden hoor. Geen gemoedelijkheden. Wij die leven — leven hoor — worden altijd in de dood overgegeven om Jezus' wil, opdat het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees meenbaarheid wordt.

DJK commentaar : Hoewel ik veel achting heb voor dominee Du Marchie V, gebiedt de eerlijkheid mij toch een kanttekening te maken bij sommige van zijn uitspraken. Hij noemt bijvoorbeeld een uitspraak van ds. J. Fraanje, over dat ds. J.P. Paauwe de wedergeboorte té laat en de rechtvaardigmaking in zijn leer té vroeg gesteld zou hebben. Niets is minder waar dan dat! Dominee Paauwe leerde in lijn van de reformatie de rechtvaardigmaking bij de inhoud van HC zondag 7, met de wedergeboorte die daaraan verbonden is. Bij HC zondag 23 heeft de verlost zondaar nader licht over zijn verlossing ontvangen door opwas in zijn geschonken geloof. Het gaat nu even niet om de zielsbevindelijke kennis van voornoemde voorgangers, maar op dit punt, en in deze leerstellingen was ds. Paauwe zuiverder dan ds. Fraanje en ds. Du Marchie Van Voorthuysen, die de rechtvaardigmaking pas bij het geloof van Abraham op de berg Moria stelden, om even in termen van het Oude Testament te mogen spreken. Dominee Veenendaal maakte deze fout bijvoorbeeld ook omtrent het geloof van de Samaritaanse vrouw uit Johannes 4. Ik heb hem daar weleens over gesproken. Christus had Zich aan haar ziel geopenbaard als de Messias Die komen zou, en als de Christus der Schriften. Dat blijkt namelijk uit haar getuigenis: *“Zie hier een Mens die mij gezegd heeft wat ik gedaan heb, is Deze niet de Christus....?”* De apostel Johannes betuigt van dit geloof in zijn eerste zendbrief het volgende: Een iegelijk, die gelooft, dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren; en een iegelijk, die liefheeft Dengene, Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene, die uit Hem geboren is, 1 Joh. 5 vers 1. Toch hield dominee Veenendaal stug vol dat deze vrouw met een geopenbaarde Christus nog de dood in moest, wilde het wel zijn voor de eeuwigheid. Werkelijk ongehoord! Zie daar in korte bewoordingen de dwaling waar ds. Fraanje en ds. Du Marchie V. helaas ook mee besmet waren. Ik acht hen vele malen hoger en wijzer dan mezelf, maar ik blijf erbij dat ds. Paauwe in zijn leer meer vanuit de zuivere lijn der reformatie leerde dan de voornoemde twee leraren.

Calvijn leerde dat de wedergeboorte in engere zin de rechtvaardigmaking is, c.q. het opkomen (na de ondergang) uit het badwater der wedergeboorte door de Geest van Christus, Kol. 2:10-12, Rom. 6:3-8. De wedergeboorte in bredere zin is de voortgaande bekering. Dat is de inhoud van HC zondag 33, ofwel de afbraak van de oude mens, en de opwas van de nieuwe mens. *“Hij moet wassen, ik minder worden.”*

In het vroegere gezelschapsleven bezigde men veel van dit soort kromme on-Bijbelse uitspraken. Hierbij wil ik ook opmerken dat in die tijd met een *openbaring van Christus* veelal een heenwijzing naar de mogelijkheid tot zalig worden werd bedoeld. Dit is een beschouwelijk zien van Christus buiten de weg van Gods heilige recht om, waarin de ziel nog niet verloren is gegaan voor God. Dit zien op Christus kan wel liefelijk zijn maar hier wordt de vrede met God nog niet gesmaakt omdat de zondaar nog niet alles verkocht heeft met de koopman van schone paarden, om vervolgens die Parel van grote waarde te kunnen kopen op de markt van vrije genade. Dit is een beschouwelijk zien vanuit het diensthuis der zonden. Het Lam wordt dan zeer begeerd, maar moet nog geslacht, en gegeten worden. Dat was bij de Samaritaanse vrouw echter niet het geval!

Lees hier wat de kanttekenaren opmerken over de wedergeboorte: *In Welken ook gij zijt, nadat gij het Woord der waarheid, namelijk het Evangelie uwer zaligheid gehoord hebt; in Welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt Verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte; Die het onderpand is van onze erfenis, tot de verkregene verlossing, Tot Prijs Zijner heerlijkheid, Efeze 1 vers 13-14.*

46) verzegeld geworden

Deze wijze van spreken is genomen van de mensen, die tot versterking van enige beloften verzegelde brieven plegen te geven, en dat menigmaal met opdrukking van hun eigen wapen of beeld. De beloften van de vergeving onzer zonden, van onze aanneming tot kinderen en onze eeuwige erve, worden ons gedaan door het Evangelie, en worden door het geloof ons toegeëigend. De verzegeling des Geestes, die daarbij gevoegd wordt, is de wedergeboorte of vernieuwing van Gods beeld in ons, waarmee Hij onze zielen begaaft en daarop drukt, als wij in Christus geloven, om ons meer en meer te verzekeren van de uitvoering van zijne beloften, 2 Cor.1:21,22 en 2 Cor. 3:18. En betuigt bovendien hetzelfde aan ons gemoed, als met een Goddelijke inspraak, waarover wij ook God als onzen Vader durven aanroepen, Rom. 8:15; Gal. 4:6, en roemen op de hoop der heerlijkheid Gods; Rom. 5:2, en Rom. 8:38,39.